Eksponat miesiąca - Kwiecień 2022 r.

Żeliwna tablica z grobu Piotra Arendta z 1888 r.

Grajewska Izba Historyczna jako eksponat miesiące kwietnia proponuje tablicę z grobu Piotra Arendta z 1888 r.

Tablica była pierwotnie częścią krzyża nagrobnego, po którym zostały jedynie wygięte ozdobnie fragmenty połączone bezpośrednio z tablicą. Eksponat został wykonany w całości
z żeliwa metodą odlewu i ma następujące wymiary 385 mm wysokości oraz 290 mm szerokości. Natomiast sama tablica ma 230 mm wysokości oraz 290 długości. Tablica ma kształt zbliżony do prostokątnego. W połowie wszystkich krawędzi znajdują się wcięcia, co powoduje, ze narożniki maja formę częściowo wystających poza jego obręb kwadratów. Wzdłuż wszystkich krawędzi tablicy biegnie wypukły dwustopniowy rant, zaś w każdym
z czterech narożników tablicy widoczne są ozdoby w kształcie rozetek o śr. 30 mm.

W centralnej części tablicy znajduje się w 6 rzędach napis cyrylicą w języku rosyjskim: **ПЕТРЪ ПЕТРОВИЧЪ / АРЕНДТЪ / РОТМИСТРЪ ГРАЕВСКОЙ / БРИГАДЫ ПОГРАНИЧНОЙ / СТРАЖИ / СКОНЧ. 11 ДЕКАБ. 1888** [PIOTR PIOTROWICZ / ARENDT / ROTMISTRZ GRAJEWSKIEJ / BRYGADY POGRANICZEJ / STRAŻY / UMARŁ 12 GRUDNIA 1888] Napis zakończony jest od dołu ozdobnikiem w postaci dwóch wypukłych linii rozdzielonych kropką.

Piotr Arendt był oficerem istniejącej od 1851 r. Wierzbołowskiej Brygady Straży Granicznej, która odpowiadała za ochronę granicy między Cesarstwem Rosyjskim a Prusami m.in. na obszarze ówczesnego powiatu szczuczyńskiego. W znanych nam źródłach „Pamiatnyje Kniżki Łomżyńskoj Gubernii" figuruje w latach 1884–1889 pierwotnie jako oficer oddziału, który miał sztab w Rajgrodzie, a następnie w Szczuczynie. W 1889 r. po kolejnej reorganizacji powstała Grajewska Brygada Straży Pogranicznej, co zbiegło się czasowo ze śmiercią Piotra Arendta, stąd mimo iż formalnie w niej nie służył, to właśnie ta formacja została wymieniona na płycie nagrobnej.

Tablica została znaleziona i przekazana do zbiorów GIH podczas porządkowania części cmentarza parafialnego, na której przed II wojną światową zlokalizowany był cmentarz ewangelicki. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że Piotr Arendt z racji służby
w straży granicznej był jednak wyznania prawosławnego. Jego pochówek na cmentarzu ewangelickim nie powinien jednak dziwić, gdyż przed uruchomieniem linii kolejowej liczba prawosławnych w Grajewie była niewielka i byli oni chowani na cmentarzu ewangelickim. Dopiero w latach 80. i 90. XIX w. nastąpił wzmożony napływ ludności tego wyznania – byli to głównie urzędnicy i funkcjonariusze służb mundurowych razem z rodzinami. Generalnie jednak ich liczba wśród mieszkańców nie przekraczała 5% mieszkańców miasta. Dopiero w 1892 r. został założony oddzielny cmentarz dla zmarłych wyznania prawosławnego, który znajdowała się między miastem a koszarami (obecnie tzw. park z czołgami przy ul. Wojska Polskiego).